

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 27 (2006)

Δελτίον ΧΑΕ 27 (2006), Περίοδος Δ'. Στη μνήμη του Νικολάου Β. Δρανδάκη (1925-2004)

Εργογραφία Νικολάου Β. Δρανδάκη

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.512](https://doi.org/10.12681/dchae.512)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2011). Εργογραφία Νικολάου Β. Δρανδάκη. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 27, 13–18. <https://doi.org/10.12681/dchae.512>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εργογραφία Νικολάου Β. Δρανδάκη

Τόμος ΚΖ' (2006)

ΑΘΗΝΑ 2006

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΔΡΑΝΔΑΚΗ

Α. Αυτότελη έργα

1. *Ἡ ἱστορική Μονή τῆς Κλεισούρας ἢ Παληομονάστηρο Βρονταμᾶ Λακωνίας*, Ἀθήνα 1958.
2. *Ὁ Ἐμμανουήλ Τζάνε Μπουνιαλῆς θεωρούμενος ἐξ εἰκόνων του σωζομένων κυρίως ἐν Βενετία*, Ἀθήνα 1962.
3. *Βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι τῆς Μέσα Μάνης*, ἐν Ἀθήναις 1964.
4. *Παλαιοχριστιανικὲς τοιχογραφίαι στῆ Δροσιανή τῆς Νάξου*, Ἀθήνα 1988.
5. *Βυζαντινὲς τοιχογραφίαι τῆς Μέσα Μάνης*, Ἀθήνα 1995.
6. *Βυζαντινὰ γλυπτὰ τῆς Μάνης*, Ἀθήνα 2002.
7. *Ἔρευνα στὴν Κάτω Μάνη* (σὲ συνεργασία μὲ Ε. Δωρῆ, Β. Κέπετζη καὶ Μ. Κωνσταντουδάκη), Ἀθήνα 1993.

Β. Μελέτες σὲ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ καὶ συλλογικούς τόμους

8. «Ἀποδεικτικὰ παρακαταθήκης ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀμφίων τοῦ 1841», *ΚρητΧρον* Β' (1948), 203-212.
9. «Εἰδήσεις περὶ τῶν σχολείων Ρεθύμνης κατὰ τὸ δευτέρον τέταρτον τοῦ 19ου αἰῶνος», *ΚρητΧρον* Δ' (1950), 21-64.
10. «Ἡ ρεθυμνία εἰκῶν Παναγίας τοῦ Πάθους», *ΚρητΧρον* Ε' (1951), 61-70.
11. «Ἀνασκαφὴ παρεκκλησιῶν τοῦ Μυστρᾶ», *ΠΑΕ* 1952, 497-519.
12. «Τοιχογραφίαι ναΐσκων τοῦ Μυστρᾶ», *Πεπραγμένα τοῦ Θ' Διεθνοῦς Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου*, Ἀθήνα 1954, τ. Α', 154-178, πίν. 14-25.
13. «Ὁ ναός τῶν Ἁγίων Θεοδώρων τῆς Λακωνικῆς Τρύπης», *ΕΕΒΣ ΚΕ'* (1955), 38-87.
14. «Ἀνασκαφὴ ἐν Μυστρᾶ», *ΠΑΕ* 1955, 256-257.
15. «Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ Ἁγίου Εὐτυχίου Ρεθύμνης», *ΚρητΧρον* Γ' (1956), 215-236.
16. «Παλαιολόγειος εἰκὼν Βρεφοκρατοῦσης τοῦ εἰς Βενετιαν ἑλληνικοῦ ναοῦ», *Θεολογία ΚΗ'* (1957), 238-251.
17. «Ὁ εἰς Ἄρτον Ρεθύμνης ναῖσκος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου», *ΚρητΧρον* ΙΑ' (1957), 65-161.
18. «Σκαφικαὶ ἔρευνα ἐν Κυπαρίσσω Μάνης» *ΠΑΕ* 1958, 199-219.
19. Βιβλιοκρισία: «Ἀνδρέου Ξυγγοπούλου, Σχεδιάσμα ἱστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετὰ τὴν Ἄλωσιν, Ἀθήνα 1957», *ΕΕΒΣ ΚΗ'* (1958), 520-528.
20. Βιβλιοκρισία: «Ἄ. Ὁρλάνδου, Μοναστηριακὴ Ἀρχιτεκτονικὴ, Δευτέρα ἔκδοσις ἠϋξημένη, Ἀθήνα 1958», ὁ.π., 528-530.
21. «Ἡ κτιτορικὴ ἐπιγραφή ναΐσκου τοῦ Μυστρᾶ», *ΕΕΒΣ ΚΗ'* (1958), 362-366.
22. «Ἀνασκαφὴ παρεκκλησιῶν ἐν Μυστρᾶ», *ΠΑΕ* 1959, 160-161.
23. «Μεσαιωνικὰ Λακωνίας - Ἀρκαδίας», *ΑΔ* 16 (1960), Χρονικά, 105-107.
24. «Ὁ Ἐπιτάφιος τῆς Ζερμπίτσης (1538-1539)», *Τόμος εἰς μνήμην Κ. Ἀμάντου*, Ἀθήνα 1960, 454-462.
25. «Ἀνασκαφὴ ἐν Κυπαρίσσω», *ΠΑΕ* 1960, 233-245.
26. «Μεσαιωνικὰ Λακωνίας - Ἀρκαδίας», *ΑΔ* 17 (1961-1962), Χρονικά, 88-91.
27. «Εἰκονογραφία τοῦ ὁσίου Νίκωνος», *Πελοποννησιακά* Ε' (1962), 306-319.
28. *Μυστρᾶς*, λῆμμα στό Συμπλήρωμα τῆς *ΜΕΕ*, τ. Γ'.
29. «Μεσαιωνικὰ Κυκλάδων», *ΑΔ* 18 (1963), Χρονικά, 302-308.

30. «Εἰκόνες κρητικῆς τέχνης εἰς Ἀντίπαρον», *Κρητικὴ Πρωτοχρονιά* 1963, 66-72.
31. «Ἐγγραφα τῆς Μονῆς Μυριοκεφάλων», *Κρητικὴ Πρωτοχρονιά* 1964, 33-41.
32. «Αἱ τοιχογραφίαι τοῦ ναοῦ τῆς Νάξου Παναγία στῆς Παλλοῦς (1288/9)», *ΕΕΒΣ ΛΓ'* (1964), 258-269.
33. «Μεσαιωνικά Κυκλάδων», *ΑΔ* 19 (1964), Χρονικά, 420-435.
34. «Ἀνασκαφὴ εἰς τὸ Τηγάνι τῆς Μάνης», *ΠΑΕ* 1964, 121-135.
35. «Τζώρτζης Λαμπάρδος», *Κρητικὴ Πρωτοχρονιά* 1965, 71-77.
36. «Μεσαιωνικά μνημεῖα Λακωνίας», *ΑΔ* 20 (1965), Χρονικά, 181-183.
37. «Μεσαιωνικά μνημεῖα Κυκλάδων», ὀ.π., 534-548.
38. «Τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Μυστρᾶ», *Χαριστήριον εἰς Ἀναστάσιον Κ. Ὁρλάνδον*, τ. Γ, Ἀθήνα 1968, 782-783.
39. «Βυζαντινά καὶ μεσαιωνικά μνημεῖα Κυκλάδων», *ΑΔ* 21 (1966), Χρονικά, 401-404.
40. «Ἐκκλησιαστικά κεντήματα τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου», *Πεπραγμένα τοῦ Β' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου*, Ἀθήνα 1967, τ. Α', 297-343.
41. «Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ Λακωνικῆς», *ΑΕ* 1967, 137-177.
42. «Εἰκονογραφία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν», *Λόγος ἐκφωνηθεὶς τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1968*, Ἰωάννινα 1969.
43. «Βυζαντινά καὶ μεταβυζαντινά μνημεῖα Λακωνικῆς», *ΑΕ* 1969, Χρονικά, 1-11.
44. «Ἅγιος Παντελεῖμων Μπουλαριῶν», *ΕΕΒΣ ΛΖ'* (1969-1970), 437-458.
45. «Προεικονοκλαστικαὶ τοιχογραφίαι τῆς Νάξου», *ΑΑΑ* III (1970), 414-421.
46. «Δεόμενοι ἅγιοι ἐπὶ τοῦ τεταρτοσφαιρίου ἀψίδος εἰς ἐκκλησίαν τῆς Μέσα Μάνης», *ΑΑΑ* IV (1971), 232-240.
47. «Νικήτας Μαρμαρᾶς», *Δωδώνη*, *ΕΕΦΣΠΙ Α'* (1972), 21-44.
48. «Ὁ ναὸς τοῦ Ἀϊ-Λέου εἰς τὸ Μπρίκι τῆς Μάνης», *ΔΧΑΕ ΣΤ'* (1972), 146-168.
49. «Ὁ Ταξιάρχης τῆς Χαροῦδας καὶ ἡ κτιτορικὴ ἐπιγραφή του», *ΛακΣπ Α'* (1972), 275-291.
50. «Ἀνάγλυπτος παράστασις βυζαντινοῦ μύθου», *Λεμῶν, προσφορὰ εἰς τὸν καθηγητὴν Ν. Β. Τωμαδάκη*, *ΕΕΒΣ ΛΘ'-Μ'* (1972-1973), 659-674.
51. «Συμπληρωματικά εἰς τὸν Ἑμμανουὴλ Τζάνε. Δύο ἄγνωστοι εἰκόνες του», *Θησαυρίσματα* 11 (1974), 36-73.
52. «Ἐρευνα εἰς τὴν Μάνην», *ΠΑΕ* 1974, 110-138.
53. «Λείψανα βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν ναῖσκου παρὰ τὸ Σελεγούδι Λακεδαίμονος (1439/40)», *ΛακΣπ Β'* (1975), 95-109.
54. «Ἐρευνα εἰς τὴν Μάνην», *ΠΑΕ* 1975, τ. Α', 184-196.
55. «Ἄγνωστα γλυπτά τῆς Μάνης ἀποδιδόμενα στὸ μαρμαρᾶ Νικήτα ἢ στὸ ἐργαστήρι του», *ΔΧΑΕ Η'* (1975-1976), 19-28.
56. «Ἐρευνα εἰς τὴν Μεσσηνιακὴν Μανὴν», *ΠΑΕ* 1976, 213-252.
57. «Ἐξ εἰκόνες τοῦ Θεοδώρου Πουλάκη», *Θησαυρίσματα* 13 (1976), 205-227.
58. «Ἐρευνα εἰς τὴν Μάνην», *ΠΑΕ* 1977, 200-228.
59. «Ὁ Μακρυγιάννης καὶ οἱ ζωγράφοι του», *Ἐθνικὸν καὶ Καποδιστριακὸν Πανεπιστήμιον, Ἐπίσημοι λόγοι ἐκφωνηθέντες κατὰ τὸ ἔτος 1977-1978*, τ. ΚΒ', Ἀθήνα 1979, 139-169.
60. «Ἀνασκαφὴ στὸ Τηγάνι τῆς Μάνης» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ, Χ. Κωνσταντινίδη), *ΠΑΕ* 1978, 183-191.
61. «Ἐρευνα στὴ Μάνη» (σέ συνεργασία μέ Ε. Δωρῆ, Σ. Καλοπίση, Μ. Παναγιωτίδη), *ΠΑΕ* 1978, 135-182.
62. «Ἡ ἐπιγραφή τοῦ μαρμάρου τῆς Φανερωμένης τῆς Μέσα Μάνης (1070)», *ΑΕ* 1979, 218-225.
63. «Σκαφικὲς ἔρευνες στὴ Μάνη, τοιχογραφίαι στὸν Ἅγιο Πέτρο Διροῦ» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ - Χ. Κωνσταντινίδη), *ΠΑΕ* 1979, 215-225.
64. «Πόκος ἢ νεφέλη;», *ΕΕΦΣΠΑ ΚΖ'* (1979), 258-268.
65. «Παναγία ἢ Βρεστενίτισσα», *Πρακτικά Α' Λακωνικοῦ Συνεδρίου*, *ΛακΣπ Δ'* (1979), 160-185.
66. «Ἐρευνα στὴ Μάνη» (σέ συνεργασία μέ Σ. Καλοπίση - Μ. Παναγιωτίδη), *ΠΑΕ* 1979, 156-214.

67. «Οί τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου στόν Ἅγιο Νικόλαο Μονεμβασίας», *ΔΧΑΕ Θ'* (1977-1979), 35-61. Βλ. καί *ΔΧΑΕ ΙΒ'* (1984), 509-510, προσθήκη στό ἄνωτέρω ἄρθρο.
68. «Δύο βυζαντινές ἐνεπίγραφες πλάκες ἁγίας Τράπεζας σέ ναούς τῆς Μεσσηνιακῆς Μάνης», «*Μνήμη*» *Γεωργίου Ι. Κουρμούλη*, Ἀθήναι 1980, 179-185.
69. «Ἀνασκαφή στό Τηγάνι τῆς Μάνης» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ), *ΠΑΕ* 1980, 247-258.
70. «Ἐρευνα στή Μεσσηνιακή Μάνη» (σέ συνεργασία μέ Σ. Καλοπίση καί Μ. Παναγιωτίδη), *ΠΑΕ* 1980, 188-246.
71. «Οἱ τοιχογραφίες τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κηπούλας (1265)», *ΑΕ* 1980, 97-118.
72. «Οἱ τοιχογραφίες τοῦ δευτέρου στρώματος στόν Ἅγιο Νικήτα Κηπούλας» *ΔΧΑΕ Ι'* (1980-1981), 239-258.
73. «Ἀνασκαφή καί ἔρευνα στή Λακωνική Μάνη» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ καί Χ. Κωνσταντινίδη), *ΠΑΕ* 1981, 241-253, 254-268.
74. «Ἐρευνα στή Μάνη» (σέ συνεργασία μέ Ε. Δωρῆ, Σ. Καλοπίση, Β. Κέπετζη καί Μ. Παναγιωτίδη), *ΠΑΕ* 1981, 449-578.
75. «Δίκλιτος σταυρεπίστεγος ναός βυζαντινῶν χρόνων», *ΑΑΑ XIV* (1982), 37-46.
76. «Δύο ἐπιγραφές ναῶν τῆς Λακωνίας: τοῦ Μιχαήλ Ἀρχαγγέλου (1278) στόν Πολεμίτα τῆς Μάνης καί τῆς Χρυσαφίτισσας (1290)», *ΛακΣπ ΣΤ'* (1982), 44-61.
77. «Ἐρευνα στήν Ἐπίδαυρο Λιμηρά» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ, Μ. Παναγιωτίδη, Σ. Καλοπίση, Ἐ. Δωρῆ, Χ. Κωνσταντινίδη, Μ. Κωνσταντουδάκη καί Β. Κέπετζη), *ΠΑΕ* 1982, 349-466.
78. «Ἀνασκαφή στό Τηγάνι Μάνης» (σέ συνεργασία μέ Ν. Γκιολέ), *ΠΑΕ* 1983, 264-270.
79. «Παναγία ἢ Χρυσαφίτισσα (1290)», *Πρακτικά Α' Τοπικοῦ Συνεδρίου Λακωνικῶν Μελετῶν*, Ἀθήναι 1983, 337-403.
80. «Ἐρευνα στήν Ἐπίδαυρο Λιμηρά», *ΠΑΕ* 1983, τ. Α', 221-232.
81. «Ὄνόματα ἁγιογράφων σέ ναούς τῆς Μάνης», *ΛακΣπ Ζ'* (1983), 126-138 καί Η' (1986), 383.
82. «Les peintures murales des Saints-Théodores à Kaphiona (Magne du Peloponnèse)», *CahArch* 32 (1984), 163-175.
83. «Ἀπό τίς τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Κροκεῶν (1286)», *ΔΧΑΕ ΙΒ'* (1984), 203-238.
84. «Ὁ Ἅϊ-Πύργης στά Πατρελιανά», *Προμηθεύς ὁ Πυρφόρος* 40 (1984), 321-324.
85. «Ἡ Κερά τοῦ Ρεθέμνου», *Τμητικό ἀφιέρωμα στόν ὁμότιμο καθηγητή Κ. Καλοκύρη*, *ΕΕΘΣΑΠΘ*, Θεσσαλονίκη 1985, 181-183.
86. «Τά ἐπιθήματα τοῦ ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως στή Νομιτζή», *Δώρημα στόν Ἰωάννη Καραγιαννόπουλο*, *Βυζαντινά* 13 (1985), 599-617.
87. «Οἱ τοιχογραφίες τοῦ ΒΑ. παρεκκλησίου τῆς Ἁγίας Σοφίας Μυστρᾶ», *ΕΕΦΣΠΑ ΚΗ'* (1985), 469-490.
88. «Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος στόν Τσόπακα τῆς Μάνης», *Φίλιον δώρημα εἰς τόν Τ. Γριτσόπουλον*, *Πελοποννησιακά* Ις' (1985-1986), 241-255.
89. «Ὁ σπηλαιώδης ναός τοῦ Ἅϊ-Παννάκη στή Ζούπενα», *ΔΧΑΕ ΙΓ'* (1985-1986), 79-92.
90. «Ἀπό τήν παλαιοχριστιανική καί βυζαντινή Μάνη (θέματα ἀρχαιολογικά - τοπογραφικά - δημογραφικά)», *Ἱστοριογεωγραφικά Α'* (1986), 15-28.
91. «Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κλένιας», *Πρακτικά τοῦ Β' Τοπικοῦ Συνεδρίου Κορινθιακῶν Ἐρευνῶν*, Ἀθήναι 1986, 57-64.
92. «Οἱ τοιχογραφίες τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Καφιόνας», *Βυζάντιον. Ἀφιέρωμα στόν Ἀνδρέα Ν. Στράτο*, τ. 1, Ἀθήναι 1986, 241-249.
93. «Παρατηρήσεις στίς τοιχογραφίες τοῦ 13ου αἰῶνα πού σώζονται στή Μάνη», *The 17th International Byzantine Congress, Major Papers*, Νέα Ὑόρκη 1986, 683-713.
94. «Ὄνόματα ἁγιογράφων σέ ναούς τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς», *ΛακΣπ Η'* (1986), 377-381.
95. «Ὁ σπηλαιώδης ναός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς κοντά στό Μυστρᾶ», *Εἰλαπίνη, τόμος τμητικός γιά τόν καθηγητή Νικόλαο Πλάτωνα*, Ἡράκλειο 1987, 79-84.
96. «Σπηλαιώδεις ναοί Λακωνίας βυζαντινῶν χρόνων», *Πρακτικά Γ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν*, Ἀθήναι 1987-1988, 213-218.

97. «Ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀρχιδίου Δημητρίου Χωματιανοῦ», *Ἱστοριογεωγραφικά* 2 (1987-1988), 189-190.
98. «Βυζαντινά καί μεταβυζαντινά μνημεῖα Ἁγιοπορίου» (σέ συνεργασία μέ Β. Κατσαρό), *Ἱστοριογεωγραφικά* 2 (1987-1988), 233-252.
99. «Ὁ σταυροειδῆς ναός τοῦ Προδρόμου στή Χρῦσαφα» *ΛακΣπ* 9 (1988), 301-324.
100. «Παρατηρήσεις στίς τοιχογραφίες τοῦ 13ου αἰ. πού σώζονται στή Μάνη» (περίληψη τοῦ ὑπ' ἀριθ. 92 δημοσιεύματος), ὅ.π., 70-76.
101. «Ὁ Ἁι-Παννάκης τοῦ Μυστρά», *ΔΧΑΕ* ΙΔ' (1987-1988), 61-82.
102. «Ἡ ζωγραφική στήν πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Δεσποτάτου τοῦ Μορέως», *Πρακτικά τοῦ Ἐκτάκτου Πνευματικοῦ Συμποσίου ἀπό τήν φωτεινῆ κληρονομία τοῦ Μυστρά στήν Τουρκοκρατία*, Ἀθήναι 1989, 54-68.
103. «Αὐτοπροσωπογραφία (;) τοῦ ἁγιογράφου ἱερέως Ἐμμανουήλ Σκορδίλη σέ εἰκόνα του», *Κρητ-Χρον* ΚΗ-ΚΘ' (1988-1989), 224-229.
104. «Ἀρχαιολογικοί περίπατοι στή βυζαντινῆ Νάξο», *ΕΕΚΜ* 13 (1985-1990), 5-55 (ἀνάτυπο).
105. «Οἱ τοιχογραφίες τοῦ “Ἁγίου Πέτρου” Γαρδενίτσας», *Φίλια ἔπη εἰς Γεώργιον Ε. Μυλωνᾶν*, τ. Δ', Ἀθήνα 1990, 82-134.
106. «Ὁ ναός τῆς Ἁγίας Τριάδος στό Μπρίκι τῆς Μάνης (1708) μέ τά πολλά ἐντοιχισμένα γλυπτά», *ΛακΣπ* Ι' (1990), 111-134.
107. «Ὁ σπηλαιώδης ναός τοῦ Προδρόμου κοντά στή Χρῦσαφα τῆς Λακεδαιμόνος», *ΔΧΑΕ* ΙΕ' (1989-1990), 179-196.
108. «Μεταβυζαντινές εἰκόνες (Κρητικῆ Σχολή)». *Σινᾶ, Οἱ θησαυροί τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Αἰκατερόνης*, Ἀθήνα 1990, 125-132.
109. «Ὁ σπηλαιώδης ναός τοῦ Ἁι-Παννάκη στή Ζαραφώνα», *Εὐφρόσυνον. Ἀφιέρωμα στόν Μανόλη Χατζηδάκη*, τ. 1, Ἀθήνα 1991, 136-140.
110. «Τό παλιομονάστηρο τῶν Ἁγίων Σαράντα στή Λακεδαιμόνα καί τό ἀσκηταριό του», *ΔΧΑΕ* ΙΣΤ' (1991-1992), 115-138.
111. «Ὁ σπηλαιώδης ναός τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου στή Τζίτζινα», *Πρακτικά Δ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν (=Πελοποννησιακά, Παράρτημα 19)*, Ἀθήναι 1992, 17-36.
112. «Τό ἀσκητήριό τῆς Ἀνάληψης στό Μυριάλι Ταῦγέτου», *Θυμίαμα στή μνήμη τῆς Λασκαρίνας Μπούρα*, Ἀθήνα 1994, 83-89.
113. «Ὁ Ἁι-Στράτηγος στό Μαριόρεμα», *ΔΧΑΕ* ΙΖ' (1993-1994), 223-230.
114. «Ὁ πατήρ μου μείζων μου ἐστίν (Ἰωάν. 14:28)», *Ροδωνιά. Τιμῆ στόν Μ. Ι. Μανούσακα*, Ρέθυμνο 1994, τ. 1, 131-134.
115. «Ἡ βυζαντινῆ τέχνη στή Μάνη», *Δέκατο Τέταρτο Συμπόσιο βυζαντινῆς καί μεταβυζαντινῆς ἀρχαιολογίας καί τέχνης. Πρόγραμμα καί περιλήψεις εἰσηγήσεων καί ἀνακοινώσεων*, Ἀθήνα 1994, 10-11.
116. «Τό Παλιομονάστηρο τοῦ Βρονταμᾶ», *ΑΔ* 43 (1988), Μελέτες, 159-194.
117. «Ὁ Σωτήρας τοῦ Οἰτύλου», *ΔΧΑΕ* ΙΗ' (1995), 79-88.
118. «Εἰκόνες κρητικῆς τέχνης τῆς Ἀντιπάρου», *Παριακά* 17, τχ. 6 (1996), 7-13.
119. «Χρονολόγηση βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν τῆς νότιας Πελοποννήσου ἀπό συγκρίσεις μέ χρονολογημένες βυζαντινές τοιχογραφίες τῆς Σερβίας», *Βυζάντιο καί Σερβία κατά τόν ΙΔ' αἰώνα / Byzantium and Serbia in the 14th Century (= Ἰνστιτούτο Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν, Διεθνή συμπόσια, 3)*, 338-343.
120. «Σχεδιάγραμμα καταλόγου τῶν τοιχογραφημένων βυζαντινῶν καί μεταβυζαντινῶν ναῶν Λακωνίας», *ΛακΣπ* 13 (1996), 167-236.
121. «Δυτικές ἐπιδράσεις στίς μανιάτικες τοιχογραφίες τοῦ 13ου αἰώνα», *Δέκατο Ὁγδοο Συμπόσιο βυζαντινῆς καί μεταβυζαντινῆς ἀρχαιολογίας καί τέχνης. Πρόγραμμα καί περιλήψεις εἰσηγήσεων καί ἀνακοινώσεων*, Ἀθήνα 1998, 21-22.
122. «Τό εἰκονογραφικό θέμα “Ἄνωθεν οἱ προφῆται” σέ τοιχογραφία τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους», *ΔΧΑΕ* Κ' (1998-1999), 195-200.

123. «Μάνη, Νάξος, Πάρος» στο *‘Ο Θησαυρός της ‘Ορθοδοξίας, 2.000 χρόνια. ‘Ιστορία - Μνημεία - Τέχνη*, τ. Β', *Πατριαρχεία και αυτοκέφαλες ‘Εκκλησίες*, Αθήνα 2000, 427-434, 476-481.
124. «Byzantine Sculpture in the Mani», *XXe CIEB, Prés-actes II, Tables rondes*, Παρίσι 2001, 36.
125. «Γλυπτά της Μάνης χρονολογημένα από τον 11ο και 12ο αιώνα», *‘Η βυζαντινή γλυπτική. 7ος-12ος αιώνες / La sculpture byzantine. VIIe-XIIe siècles*, 2η Έφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - École française d'Athènes, *Πρακτικά συμποσίου* (υπό έκδοση).
126. «Οί τοιχογραφίες στον τρούλο του ‘Αγίου Σώζοντος στο Γεράκι», *Λαμπηδών. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη* (έπιμ. Μ. Άσπρά-Βαρδαβάκη), Αθήνα 2003, 183-192.

Γ. Άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά

127. «Άποσπασμα του έκφωνηθέντος κατά την έορτήν των Τριών Μ. Ίεραρχών λόγου», *Μαθητική ‘Ηχώ*, αρith. 3, Ρέθυμνον 31-1-1933, 1-2 (βλ. και έφημ. Ρεθύμνης *‘Ο Τύπος*, 31-1-1933, «‘Η χθεσινή έορτή», 3).
128. «Βιβλιοθήκη εις τό Ρέθυμνον», έφημ. *Φωνή τής Κρήτης*, Αθήναι, φ. 32 τής 2-7-1938.
129. «‘Η Βιβλιοθήκη», έφημ. *ΚρητΕπ*, φ. 8 και 10-7-1945.
130. «Λιθογραφημένον σχέδιον του Ά. Βεβελάκι», *ΚρητΕπ*, φ. 20 και 21-6-1946.
131. «Έκ τής βιβλιοθήκης του Ίωάννου Μεταξά-Λαζαρίδου», *ΚρητΕστ*, τχ. 9 (Δεκέμβριος 1949), 17-18 και τχ. 10 (‘Ιανουάριος 1950), 17-18.
132. Περί τήν μινωικήν Ρίθυμναν, *ΚρητΕπ*, φ. 510, 4-10-1946.
133. «Και πάλιν Ρίθυμνα», *ΚρητΕπ*, φ. 515, 10-10-1946.
134. «Μινωική τέχνη (διαλέξεις)», *ΚρητΕπ*, φ. 543, 14-11-1946.
135. «Από τή διάλεξι του κ. Λαούρδα», *ΚρητΕπ*, φ. 551, 26-11-1946.
136. «‘Η διάλεξι του κ. Τομαδάκη (άπό τήν βυζαντινήν Κρήτην)», *ΚρητΕπ*, φ. 586, 10-1-1947.
137. «Γύρω σε ένα βιβλίον», *ΚρητΕπ*, φ. 589, 12-1-1947.
138. «‘Η αίθουσα των Τριών Ίεραρχών», *ΚρητΕπ*, φ. 608, 5-2-1947.
139. «‘Η Πνευματική Έστία», *ΚρητΕπ*, φ. 622, 21-2-1947.
140. «‘Η Διακήρυξις τής Χριστιανικής Ένώσεως Έπιστημόνων», *ΚρητΕπ*, φ. 640 και 641, 18 και 19-3-1947.
141. «Τό παρεκκλήσι του ‘Αγίου Άντωνίου», *ΚρητΕπ*, φ. 807, 22-10-1947.
142. «Ίστορικά σημειώματα, Γεράσιμος Μαχαιριώτης και Γεράσιμος Καστρινός, έπίσκοποι Ρεθύμνης», *ΚρητΕπ*, φ. 809, 25-10-1947.
143. «‘Η προστασία των μεσαιωνικών μνημείων», *ΚρητΕπ*, φ. 811, 26-10-1947.
144. «‘Ο ναός των Τεσσάρων Μαρτύρων», *ΚρητΕπ*, φ. 813, 30-10-1947.
145. «Από τήν έκθεση του κ. Ν. Σοφιαλάκη», *ΚρητΕπ*, φ. 843 και 844, 9 και 10 Δεκεμβρίου 1947.
146. «‘Η Βιβλιοθήκη», *ΚρητΕπ*, φ. 1045, 14-8-1948.
147. «Ίστορικά σημειώματα. Ψήφισμα τής εν Άρχάναις Συνελεύσεως του 1897», *ΚρητΕπ*, φ. 1062, 1063 και 1064, 5, 7 και 8 Σεπτεμβρίου 1948.
148. «Τό ζήτημα των Μονών», *ΚρητΕπ*, φ. 1101, 24-10-1948.
149. «Τά κατηχητικά σχολεία», *ΚρητΕπ*, φ. 1107 και 1008, 2 και 3-11-1948.
150. «Περίπατος στο Μυστρά», *Νέα Έστία*, έτος ΝΑ', τ. 101, τχ. 1194, 1-4-1977, 442-446.
151. «‘Η έπιστημονική δράσις και τό έργον του Μανόλη Χατζηδάκη. Εισήγησις κατά τήν αναγόρευση του σε έπίτιμο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών στίς 19-4-1977», *Έπίσημοι Λόγοι*, ΚΑ' (1976-1977), 231-232.
152. «Αναμνήσεις ενός αρχαιολόγου», *Νέα Έστία*, έτος ΝΓ', τ. 105, τχ. 1238, 1-2-1979, 187-191.
153. «Οί Ρεθεμνιώτες πού φεύγουν. ‘Ο γιατρός Λευτέρης Δρανδάκης», *ΚρητΕπ*, φ. 10615, 9-9-1981, 4.
154. «Μνήμη Άναστασίου ‘Ορλάνδου», *Νέα Έστία*, έτος ΝΕ', τ. 110, τχ. 1306, 1-12-1981, 1584-1589.
155. «Ανάκτορα και σπίτια του Μυστρά», *Τό Βήμα*, 4-4-1982.
156. «Μουσείο και όχι ξενώνας», *Τό Βήμα*, 25-7-1982 (μνημονεύονται οί προσπάθειές του για τήν ίδρυση Μουσείου στην Άρεόπολη τής Μάνης).

157. «Μ. Καλλιγᾶς. Ἐκταση καὶ γνωρίσματα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης». Εἰσήγηση κατὰ τὴν ἀναγόρευση τοῦ Μαρίνου Καλλιγᾶ σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, *Ἐπίσημοι Λόγοι*, Ἀθήνα 1983, 7-10.
158. «Περιπέτειες ἀρχαιολόγου», *Νέα Ἑστία*, ἔτος ΝΖ', τ. 114, τχ. 1352, 1-11-1983, 1342-1344.
159. «Δυὸ γαρύφαλλα σ' ἓνα τάφο», *Ὁ κόσμος τῆς Ἑλληνίδος*, Λ', Νοέμβριος 1983, ἀριθ. 303, 286.
160. «Μαργαρίτα», *Λακωνικά ΚΑ'*, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1983, τχ. 115, 150.
161. «Βάνδαλοι καὶ ἱερόσυλοι, πληγὴ γιὰ τὰ μνημεῖα τῆς Μάνης», *Τό Βῆμα*, 14-10-1984.
162. «Ἀπὸ μία πρόσφατη ἐπίσκεψη στὸ βυζαντινὸ ναὸ τῆς Κοιμήσεως Ρουστίκων», *Παράκλητος*, περ. τῆς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, ἔτος ΙΕ', τχ. 46 (1985), 28-30.
163. «Ἡ παιδευτικὴ δύναμη τῶν εἰκόνων κατὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας», *Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή ΛΗ'* (1985), 265-267.
164. «ἜΉταν ἢ ὄχι σκάνδαλο»; *Τὰ Νέα*, 9-6-1985.
165. «Τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Μάνης», *Λακωνικά ΚΔ'* (1986), τχ. 126, 1 καὶ 7.
166. «Ἡ εἰκονογραφία τῆς Ἀναστάσεως στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία», *Ἑλληνοχριστιανικὴ Ἀγωγή, ΛΘ'* (1986), 100-103.
167. «Ἡ δημοσίευση ἀρχαιολογικῶν μελετῶν», *Τό Βῆμα*, 11-1-1987.
168. «Ἐκκλησίες τοῦ Ρεθέμνου μνημονευόμενες στὸν «Κρητικὸ Πόλεμο» τοῦ Μαρίνου Τζάνε Μπουνιαλῆ», *Νέα Χριστιανικὴ Κρήτη*, Ρέθυμνον, ἔτος Α', τχ. 1 (1989), 45-51.
169. «Ἐμμανουήλ Τζάνε Μπουνιαλῆς», στὸ ἴδιο, τχ. 2, 221-231.
170. «Παλιές ρεθεμνιώτικες μορφές, ὁ πατέρας μου», *Κρητολογικὰ Γράμματα*, τχ. 3-4 (1991), 173-174.
171. «Ναοὶ ὀρθοδόξων τοῦ Ρεθέμνου ἀναφερόμενοι κυρίως στὰ κατὰστικὰ δύο Ρεθυμνίων συμβολαιογράφων τῆς Ἐνετοκρατίας», *Νέα Χριστιανικὴ Κρήτη*, ἔτος Γ', τχ. 5-6 (1991), 1-11.